

Vejle Kommune - Natur & Udeliv
Att.: Klaus Balleby
Kirketorvet 22
7100 Vejle

**Jane Stevnsgaard
Rasmussen**

Lokal tlf.: 76 81 24 51
jasra@vejle.dk

8. juli 2025

J. nr.: 06.02.10-P19-3-25

Tilladelse efter vandløbsloven til klima-lavbundsprojekt ved Vejle Å

Vejle Kommune har modtaget en ansøgning om tilladelse efter vandløbsloven¹ til etablering af et klima-lavbundsprojekt ved Vejle Å mellem Ravning og Vingsted.

Ansøgningen omhandler etablering af 453 hektar klima-lavbundsprojekt i den centrale del af Vejle Ådal ved Ravning fra Runkenbjerg i vest til Vingsted i øst. Projektområdet omfatter ca. 9 km af hovedløbet af Vejle Å, 700 meter af Eg-tved Å og 10 tilløbsbække på deres nedre del, inden sammenløb med Vejle Å. Se Figur 1.

Projektet omfatter 63 lodsejere ved forundersøgelsens start og berører efter gennemført jordfordeling 52 lodsejere og 239 matrikler.

Udtagningen af landbrugsjord og vådgøring af ådalens tørvejord forventes at give en effekt på 4.373 tons CO₂-ækvivalenter/år. Projektets samlede kvælstoffjernelse forventes at blive på 4,78 tons N/år.

Projektet kræver tilladelse efter vandløbslovens kapitel 6, 8 og 10. Grundet projektets karakter er der krav om, at der i forbindelse med behandlingen af ansøgningen foretages en screening af, hvorvidt projektet kræver en fuld miljøvurdering jf. miljøvurderingsloven² § 21. Der er derfor udarbejdet en VVM-ansøgning til projektet. Kommunens bemærkninger til ansøgningen fremgår af bilag 1.

Projektet kræver herudover en dispensation efter naturbeskyttelsesloven og en tilladelse efter planloven, som begge er offentliggjort 24. april 2025.

Væsentlighedsvurdering jf. habitatbekendtgørelsen³ for påvirkning af Natura 2000 områder og bilag IV-arter er foretaget i forbindelse med denne dispensation.

Teknik & Miljø Vand

Åbningstider
Fremmøde
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

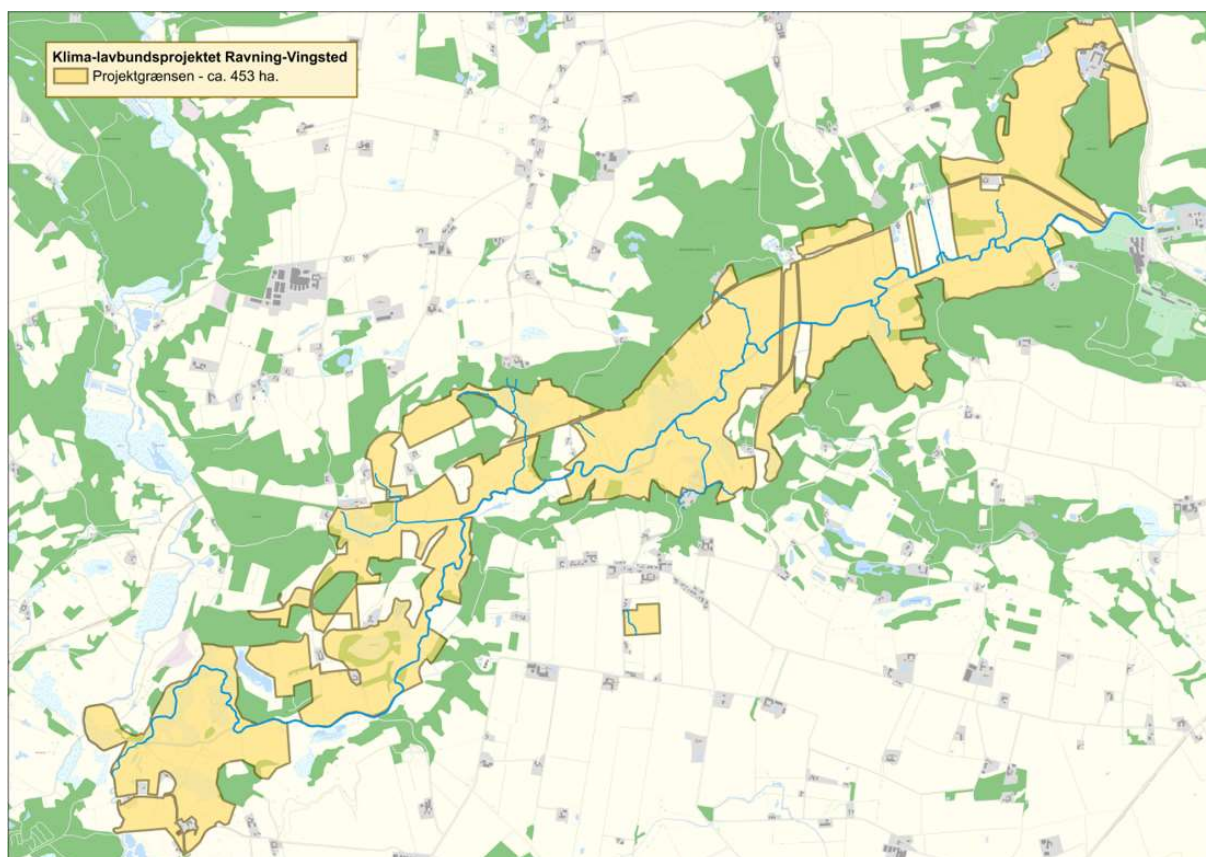
Telefon
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

¹ Lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019

² Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), LBK nr. 4 af 3. januar 2023

³ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BEK nr. 1098 af 21. august 2023.

Ansøgningen til projektet har været i offentlig høring i 8 uger i perioden 1. april til 27. maj 2025. Se høringssvar og kommunens svar herpå sidst i tilladelsen.

Figur 1: Projektområdet for klima-lavbundsprojekt Ravning på 453 ha.

Kommunens afgørelse

Der meddeles hermed tilladelse efter vandløbslovens § 37 til følgende tiltag:

- Genslyngning af Vejle Å og tilløb
- Udlægning af grus og sten, samt variationsskabende træ og større sten
- Bundhævning med træ
- Etablering af overløbstærskler ved udløb fra fladvander og søer
- Bundhævning og lukning af grøfter
- Etablering af midlertidigt sandfang

Herudover meddeles der tilladelse efter vandløbslovens § 17 til knusning og omlægning af dræn og brønde i projektområdet, samt etablering af nye drænbrønde hvor dette vurderes nødvendigt. Der meddeles tilladelse efter vandløbslovens § 21 til etablering af nye vandløb ved etablering af sive-render og overrisling. Der meddeles desuden tilladelse efter vandløbslovens § 47 til etablering af overkørsler ved rørlægning og bundhævning med sten.

Samtlige tiltag er nærmere beskrevet i ansøgningsmaterialet til tilladelsen, som kan ses her:

https://kortservice2.vejle.dk/kort/resources/Doklink/Klimalavbundsprojekt_Ravning/

Ud fra screening af den fremsendte VVM-ansøgning træffes afgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 om ikke-miljøvurderingspligt for projektet.

Tilladelserne til projektet gives på følgende vilkår:

Projektet skal udføres jf. ansøgningen. Væsentlige ændringer i forhold til projektbeskrivelsen, som vedrører de tilladte tiltag under anlægsperioden, skal godkendes af vandløbsmyndigheden inden disse foretages.

1. Anlægsarbejdet må ikke give anledning til materialeflugt eller anden forurening, der kan skade vandløbet.
2. Alle udgifter til anlægsprojektet påhviler ansøger.
3. Rydning af krat mv. skal ske uden for fuglenes ynglesæson, dvs. i perioden 1. juli – 15. april.
4. Vandløbsmyndigheden skal underrettes, når arbejdet påbegyndes og når det afsluttes, så projektet kan synes, inden entreprenøren forlader arbejdsstedet.
5. Senest 2 måneder efter anlægsarbejdets færdiggørelse skal beskrivelse af evt. revideret projekt inklusive kortbilag fremsendes til vandløbsmyndigheden.
6. Senest 2 måneder efter anlægsarbejdets færdiggørelse skal ansøger levere en opmåling til regulativ af de ændrede strækninger af Vejle Å og Egtved Å. Opmålingerne skal følge "Guidelines til opmåling af vandløb" og data leveres i VEX-format til indlæsning i VASP.
7. Hvis der i forbindelse med gravearbejdet fremkommer kulturhistoriske eller arkæologiske spor, skal gravearbejdet straks indstilles og Vejle Museum kontaktes på tlf. 76 81 31 00.

Sagsfremstilling

Formål

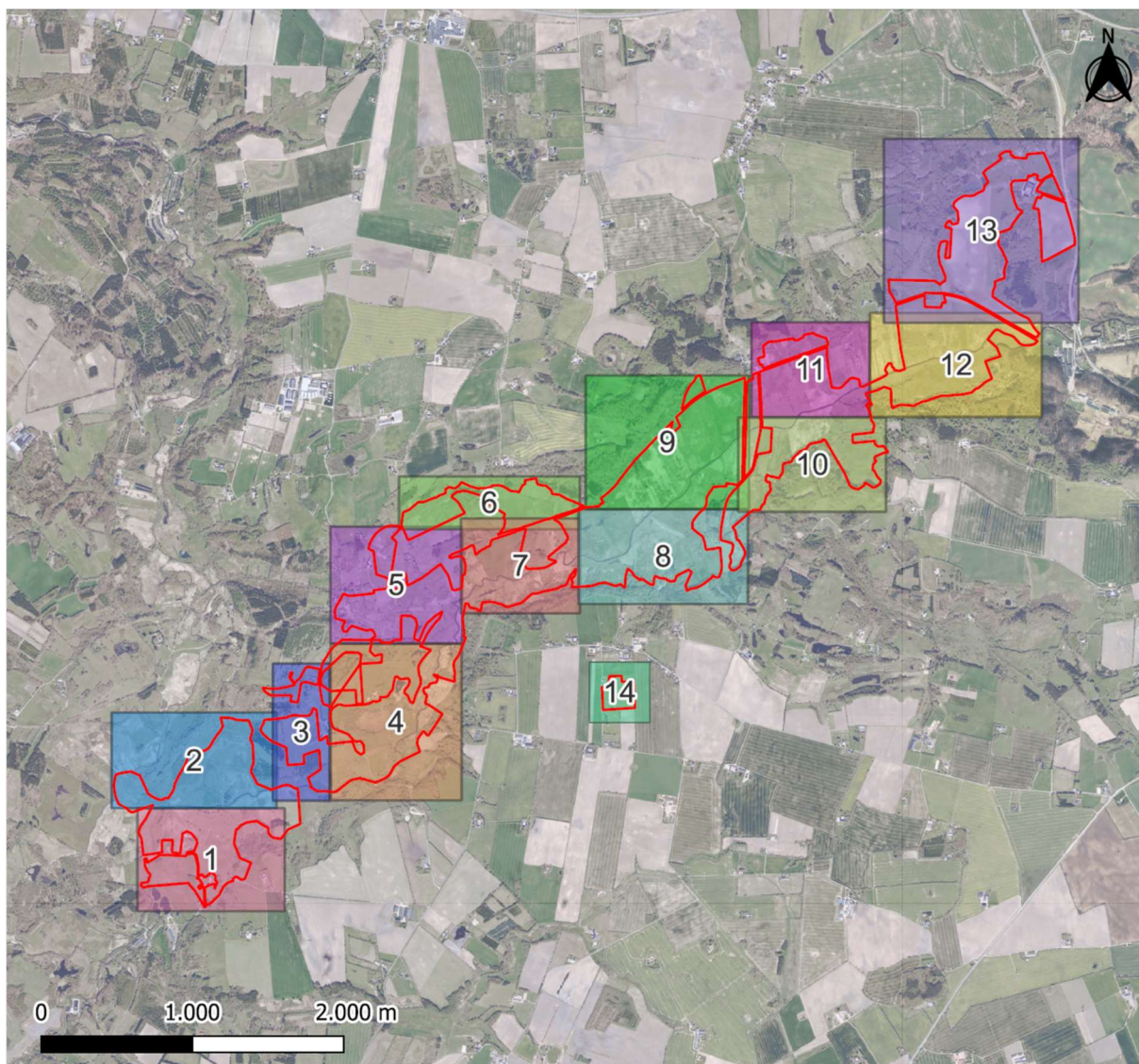
Klima-lavbundsprojekt Ravning bliver gennemført med baggrund i Styrelsen for Arealomlægning og Vandmiljøets klima-lavbundsordning.

Projektets primære formål er at bidrage til at reducere landbrugets drivhusgasudledning ved at udtage og omdanne kulstofrige landbrugsjorde til vådområder med mere naturlig hydrologi ved f.eks. at afbryde dræn, sløjfe grøfter og genslynge Vejle Å med tilløb. Derudover bidrager projektet til at forbedre vandmiljøet ved at reducere udledningen af kvælstof til Vejle Fjord. Endelig vil projektet bidrage med betydelige positive effekter for en lang række af ådalens arter og naturtyper.

Projekttiltag

Projektområdet er inddelt i 14 delområder, som vist på nedenstående Figur 2. Tiltagene i de enkelte delområder fremgår af oversigtskortene i bilag 12.

Projektet omfatter en lang række anlægstiltag, som har til formål at hæve det øvre grundvandspejl og derigennem mindske udledningen af drivhusgasser fra området. Det sker ved at lukke grøfter og dræn og ved at restaurere og genslynge knap 9 km af hovedløbet af Vejle Å, 300 meter af Egtved Å og 10 tilløbsbække.

Figur 2: projektområdets 14 delområder:

Tiltagene har stort fokus på at genskabe den naturlige hydrologi i og omkring vandløbene samt øge den fysiske og naturmæssige kvalitet i vandløbene. De projekterede tiltag fremgår af nedenstående liste og er visualiseret i oversigtskortene i bilag 12.

1. Nyt vandløb (genslyngning)

Gravning af nyt vandløbsprofil i forbindelse med genslyngningen af Vejle Å og tilløb. Nye vandløbsprofiler og slyng graves med flade brinker. Indersving etableres med fladere anlæg (anlæg 3-4) end ydersving (anlæg 1-2). Det nye forløb af vandløbet placeres så vidt muligt, hvor det oprindelige vandløb har løbet eller på steder, hvor bunden af ådalen i dag er lavest på grund af sætninger i tørvelaget. Frigravet jord fra nyt vandløbsprofil deponeres i gamle slyng. Hvis tørveholdig jord graves fri, placeres det så vidt muligt nederst i det gamle vandløbsprofil, så tørven forbliver vandmættet.

2. Udlægning af grus og sten

Udlægning af grus- og stenblandinger i forbindelse med genslyngningen af Vejle Å og tilløb. Der benyttes følgende blandinger:

- Groft gydegrus (hovedløb Vejle Å): 50 % nødder (16-32 mm) og 50 % singels (32-64 mm)
- Fint gydegrus (tilløb til Vejle Å): 75 % nødder (16-32 mm) og 25 % singels (32-64 mm)
- Usorteret blanding: 80 % usorterede størrelser (16-200 mm) suppleret med 20 % gydegrusblanding
- Strømsten: Større sten fra 300 mm til 1200 mm

På strygene i Vejle Ås hovedløb udlægges et sammenhængende, 30-40 cm tykt lag af groft gydegrus, usorteret blanding og strømsten. Gydegruset placeres primært som plamager på op til 5-6 m² på forkanterne i stryget.

I de mindre tilløb udlægges fint gydegrus i et 20-30 cm tykt lag på strygene kombineret med spredt udlægning af strømsten. Til kantsikring af udsatte steder med stort strømpres på brinken benyttes en usorteret blanding, der beskytter brinken op til normal højtstands-linje. Desuden udlægning af variationsskabende mindre bunker og pukler af usorteret blanding og strømsten på strækninger med moderat til lille fald i såvel hovedløb som tilløb. Der lægges stor vægt på, at de udlagte stenmaterialer fremstår med et rodet og naturligt udtryk.

3. Variation og skjul m. træ og større sten

Forankring af større grene, træstammer, træstød og rødder fra fx rødelt og eg i vandløbsbunden og vandløbsbrinker. Monteres ved at presse enden af træet ca. 1 meter ned i bunden med grab på gravemaskine. Træ monteret i vandløbsbunden stikker enten maksimalt 1/3 af vanddybden op over bunden eller helt op over overfladen. Træ forankret i vandløbsbrinken fylder maksimalt 25 % af vandløbsbredden. Det tilstræbes, at synlige ender af træet laves med afbrækkede/fræsede brudflader således, at alt udlagt træ fremstår naturligt uden tydeligt afskårne brudflader. Desuden spredt udlægning af større sten på 600 – 1200 mm i samspil med træudlægningen.

4. Bundhævning m. træ

Lav, pakket struktur af træ på vandløbsbunden. Større grene afskæres fra nærliggende piletræ og slås ned i bunden med håndkraft. De større grene danner basis for at flette tyndere grene til en mindre træpakning under vand, der stuver vandet og med tiden hæver vandløbsbunden uden at skabe en impassabel spærring for fisk og smådyr.

5. Fladvande

Gravet eller opstuvet vandflade med lave vanddybder på 10 - 70 cm. Etableres med meget flade anlæg – typisk fladere end 1:5.

6. Sø

Gravet eller opstuvet sø-vandflade med vanddybder på over 70 cm. Etableres med flade anlæg – Typisk fladere end 1:3.

7. Overløbstærskel m. sten

Udlægning af tyndt lag grus (groft gydegrus eller usorteret) i udløbsområdet fra fladvande og søer, der sikrer, at koten på overløbstærsklen kan holdes, og der ikke opstår u hensigtsmæssige erosionsrender ved høje afstrømninger. Gruslagets tykkelse og bredde afhænger af faldforhold og vandflow, men det vil typisk være 10-20 cm tykt og 3-4 meter bredt hen

over hele tærsklen.

8. Overrisling/kærområde

Dræn og rør graves fri på en delstrækning og omlægges, så de har udløb direkte på jord-overfladen. Derved opstår et overrislingsområde omkring udløbet, hvor vandet mætter jorden og skaber en overfladenær afstrømning af vand. Er det rent grundvand, som udledes på terræn, vil der opstå et areal, der minder om et kærområde. (Indsatsen indgår under andre elementer og udgår derfor som udspecificeret indsats).

9. Siverende

Gravet, terrænnær rende med et meget bredt og fladt profil. Renden er gravet 10-30 cm dyb og 2-3 meter bred og har til formål at lede og fordele overfladevand. Frigivet jord udplaneres i 5-10 cm tyndt lag i umiddelbar nærhed af siverenden.

10. Delvis lukning af grøft/vandløb m. jord

Hævning af bunden i afvandingsgrøft. Bunden af grøften hæves med jord til terræn, så vandet kan løbe helt overfladenært, og den naturlige hydrologi genopstår på engen. Hævningen sker enten på hele strækningen eller ved punktvis udlægning af jordbræmmer på 5-8 m for hver 20-25 meter af grøften. Mange års drift af grøfterne har efterladt en bræmme af opgravet sand og jord langs med grøfterne, som benyttes til at lukke grøfterne med.

11. Lukning af grøft med jord

Lukning af afvandingsgrøft. Grøften lukkes helt med jord, så det flugter med terræn og den naturlige hydrologi genopstår på engen. Lukningen kan ske enten på hele strækningen eller ved punktvis udlægning af jordbræmmer på 5-8 m for hver 20-25 meter af grøften. Mange års drift af grøfterne har efterladt en bræmme af opgravet sand og jord langs med grøfterne, som benyttes til at lukke grøfterne med.

12. Knusning af brønd

Knusning eller bortskaffelse af eksisterende brønd. Brønden graves fri med gravemaskine, knuses i brøndhullet og tildækkes med mindst en halv meter jord. PVC-brønde fjernes fra området og bortskaffes.

13. Knusning af dræn

Knusning af gamle dræn i engen, så den drænenende effekt ophører. Drænet graves fri med gravemaskine, 2 meter af drænet knuses og hullet tildækkes efterfølgende. Antallet af knusninger afhænger af faldet på terrænet. Jo stejlere terræn, jo flere knusninger. Typisk knuses drænrøret for hver 10-20 meter.

14. Knusning af vandløbsrør

Knusning af gamle vandløbsrør i forbindelse med frilægning og omlægning af rørlagt vandløbsstrækning. Vandløbsrør af beton fritlægges og knuses på hele strækningen. Rør af pvc opgraves og bortskaffes.

15. Ny brønd

Etablering af ny brønd. Dimensionering og dybde afhænger af mængden af vand og antallet af dræn, som samles i brønden. Udføres med PVC-rør.

16. Ny rørlægning

Etablering af rørføring, hvor der ikke tidligere har været rør. Der er ikke tale om en

omlægning af eksisterende rør, og der er ikke nødvendigvis tale om et udgangspunkt fra et eksisterende rør. Udføres med PVC-rør.

17. Omlægning af dræn

Omlægning af eksisterende dræn, så det enten føres til udløb på terræn eller ledes til ny brønd. Dimensionen på eksisterende dræn videreføres. Udføres med PVC-rør.

18. Eksisterende dræn

Eksisterende dræn, som fastholdes (hvis det fjernes/knuses vil det fremgå som beskrevet under pkt. 13).

19. Eksisterende brønd

Eksisterende brønd, som fastholdes (hvis det fjernes/knuses vil det fremgå som beskrevet under pkt. 12).

20. Overkørsel/underføring m. rør

Rørovergang på vandløb/grøfter for kreaturer og køretøjer. Vandløbsrør lægges på kort strækning af vandløbet og tildækkes med jord. Røret dimensioneres som minimum efter vandløbets maksimale vandføring og bredde og lægges vandret – medmindre et fald i røret er nødvendigt. Rørbunden placeres ca. 1/3 under vandløbsbunden således, at den naturlige vandløbs-bund/grusbund på begge sider føres ubrudt gennem røret. Udføres med PVC-rør.

21. Overkørsel m. sten

Overgang på vandløbet af grus og stenmaterialer for kreaturer og lettere køretøjer. Tiltaget vil typisk erstatte en dårligt fungerende rørovergang med tvivlsom passage for fisk. I en bredde på 4-5 meter udlægges et 20-30 cm tykt lag, groft gydegrus hen over vandløbsbunden og 3-4 meter op af vandløbsbrinken på begge sider. Det sikres, at udlægningen forårsager en minimal opstuvning i selve vandløbet.

22. Afgravning/terrænregulering

I forbindelse med lukningen af grøfter og genslyngningen af Vejle Å samt tilløb kan det være nødvendigt at afgrave op til 50 cm af det omkringliggende terræn af hensyn til det landskabelige udtryk. Det afgravede materiale placeres således, at det fremmer de landskabelige linjer, og udtrykket bliver så naturligt som muligt.

23. Jordpåfyldning/terrænhævning

Som følge af grøftlukning, knusning af dræn og genslyngning af vandløb bliver engen i nogle områder markant vådere og svært fremkommelig for kreaturer. Mindre terrænhævning på maksimalt 50 cm med sandblandet jord, der sikrer en tør forbindelse for kreaturer mellem ådalens naturligt, høje punkter. Terrænhævning laves med meget flade anlæg således, at den fremmer de landskabelige linjer og udtrykket bliver så naturligt som muligt.

24. Forstærkning af grusvej

Hævning og forstærkning af grusvej i forbindelse med vådgøring af nærliggende arealer, så vejens tilstand og funktion fastholdes.

25. Særlige tiltag

Særlige tiltag, der falder udenfor tiltagene beskrevet under punkt 1-24. Det kan f.eks. være etablering af projektsandfang, retablering af kildefelter, lukning af borer, oprydning m.m. Tiltaget beskrives særskilt i relevante delområder.

Afvandingsmæssige konsekvenser

Et af projektets hovedformål er at skabe naturlig hydrologi i ådalen. Gennemføres projekttiltagene som beskrevet, vil de afvandingsmæssige forhold ændres i projektområdet i retning af mere naturlig, overfladenær afstrømning. Generelt vil afvandingsdybden mindskes – særligt i de centrale dele af ådalen. Grundet de markante niveauspring ved ådalsskrænterne vil ændringerne i afvandingen dog være velafgrænset.

Når dræn og grøfter knuses/afbrydes, vil vandet risle overfladenært ned mod åen. Overrislingsarealernes omfang og udbredelse afhænger meget af topografien i området. Overrislingen sker ad naturlige strømningsveje, hvor vandstrømmen følger lavninger eller terrænflader med fald. På sin vej vil vandet fylde små baljeformede områder, der topografisk er afgrænset af højere terræn, og hvor afledning af vand via rør eller grøft ikke længere er muligt. Overrislingsarealer vil blive tydeligt fugtpåvirkede og vil nogle steder fremstå som våd eng og andre steder få mosekarakter, men de kan også fremstå tørre i sommerperioder.

Reduceret grødeskæring i Vejle Å bidrager ligeledes i høj grad til at opfylde målsætningen om naturlig hydrologi. Derfor tager det benyttede Manningtal for Vejle Å og de fremtidige afvandingsforhold afsæt i en antagelse om, at der ikke skæres grøde i projektområdet fra Runkenbjerg til nedstrøms det nye stryg ved Ravningvej. Fra stryget ved Ravningvej og nedstrøms til Vingsted er antagelsen 1-2 grødeskæringer.

Den ændrede afvanding ved ovenstående dræn- og grøftafbrydelser samt forventet ændret vedligeholdelsespraksis fremgår af bilag 14 og 15 til ansøgningsmaterialet. I bilag 14 ses fremtidige afvandingsforhold ved en sommermiddel afstrømning og i bilag 15 fremgår en medianmax afstrømning.

Den fremtidige vedligeholdelsespraksis vil blive drøftet og indarbejdet i det kommende arbejde med et nyt regulativ for Vejle Å. Arbejdet vil ske i tæt samarbejde med blandt andet lodsejerudvalget ved Vejle Å og forventes igangsat i 2027.

Tabel 1: Den arealmæssige udbredelse af de enkelte afvandingsklasser i projektområdet ved sommermiddel. For sammenligningens skyld er de nuværende forhold også vist.

Afvandingsklasse sommermedian	Projektscenarie (ha)	Nuværende forhold (ha)
Vand på terræn (frit vandspejl)	21,2	8,0
Sump (afvandingsdybde 0 – 25 cm)	32,1	12,6
Våd eng (afvandingsdybde 25 – 50 cm)	65,2	36,5
Fugtig eng (afvandingsdybde 50 – 75 cm)	60,4	54,6
Tør eng (afvandingsdybde 75 – 100 cm)	40,6	60,0
Tør mark (afvandingsdybde 100 – 125 cm)	27,2	40,8
Mark (afvandingsdybde >1,25 m)	207,3	241,5
I alt	454 ha	454 ha

Der er flere mindre type 1 vandløb, som lægges helt terrænnært, og som derfor periodevist vil oversvømme de vandløbsnære arealer. Til beregning af effekten af oversvømmelse med vandløbsvand i forhold til fosfor- og kvælstofberegningerne, er der derfor udregnet et antal hektar-døgn med oversvømmelse.

Ud fra modellen for de fremtidige afvandingsforhold er det beregnet, at der samlet vil ske oversvømmelse af 10 ha vandløbsnære arealer indenfor 100 m fra vandløbet og 7 ha indenfor 25 m fra vandløbet. Oversvømmelserne vil ske i gennemsnit 50 dage om året. Disse tal er benyttet til henholdsvis kvælstof- og fosforberegningerne. Der er ikke sammenfald imellem overrislingszoner og oversvømmelseszoner.

I forhold til Vejle Å ændres ikke væsentligt på bundkoten ved genslyngningerne. Ved etableringen af stryg hæves bunden, men bundbredden øges samtidig væsentligt. Af disse årsager er der ikke inddraget forøget oversvømmelse fra Vejle Å i projektet.

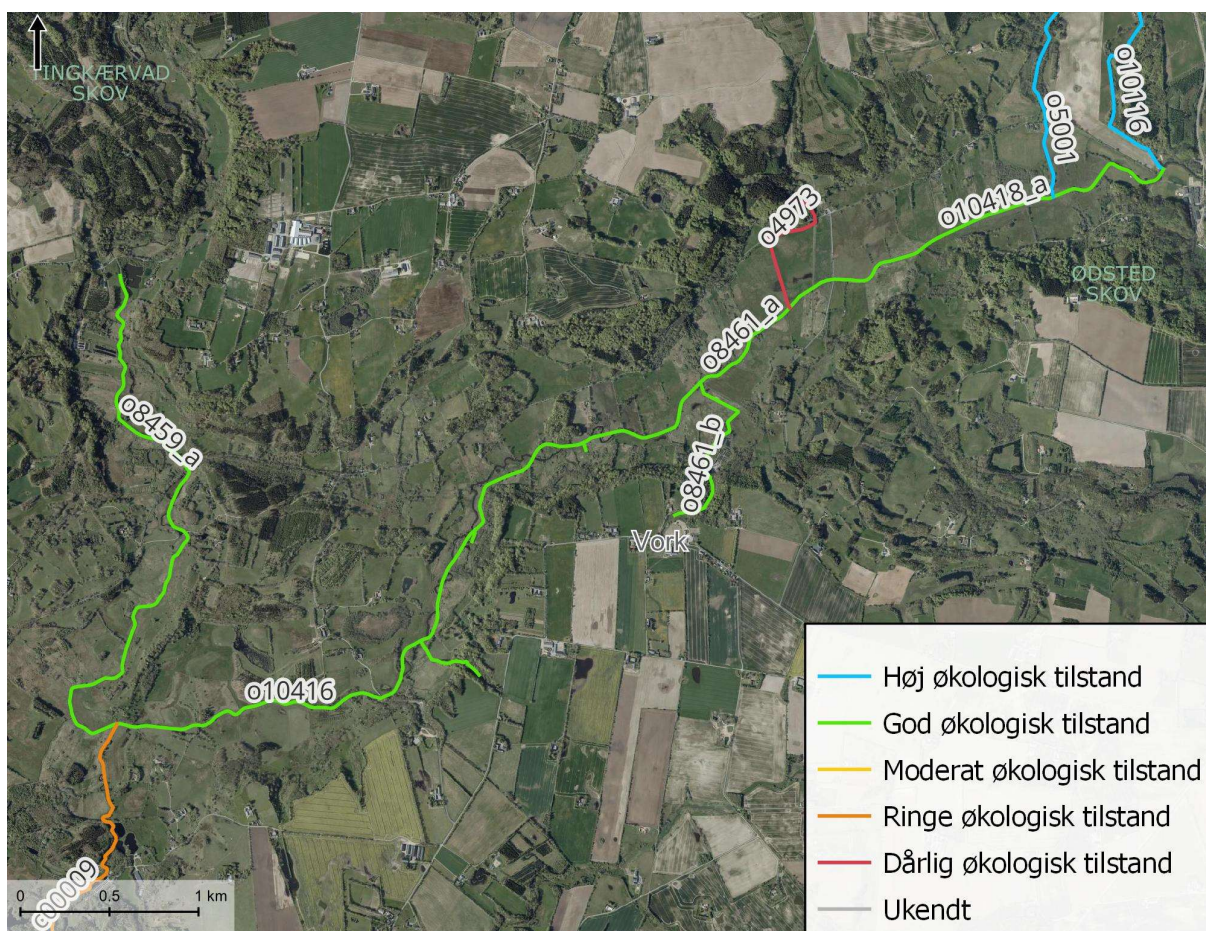
I forbindelse med projekteringen er der indgået en aftale mellem de påvirkede lodsejere og Vejle Kommune om engangserstatning for det værditab, som projektets reducerede afvanding medfører.

Administrationsgrundlag

Projektområdet omfatter Vejle Å og Egtved Å som begge er offentlige vandløb og er omfattet af regulativer, med bestemmelser om vandløbets dimensioner, vedligeholdelse samt anvendelse. Vejle Å, Egtved Å og en stor del af de øvrige vandløb inden for projektområdet er desuden beskyttet under naturbeskyttelseslovens § 3.

Vejle Å og Egtved Å er ifølge gældende vandplan målsat som vandløb med god økologisk tilstand for de fire kvalitetselementer smådyr, fisk, vandplanter og alger. Der må ikke gives tilladelse til projekter, der kan give anledning til at miljømålet ikke kan nås, eller at den aktuelle tilstand forringes.

Tilstanden for de enkelte vandområder i projektområdet er angivet i nedenstående Tabel 2. Den samlede økologiske tilstand for vandområderne indenfor projektområdet og de i tilladelsen omtalte Vanda-stationer fremgår af Figur 3.

Figur 3: samlet økologisk tilstand for vandområder i projektområdet

Tabel 2: økologisk tilstand for vandområder omfattet af projektet (VP3II):

Vandområde ID	Vandløbsnavn	Tilstand
o8459_a	Vejle Å	Vandplanter: Ukendt tilstand Bentiske alger: Ukendt tilstand Smådyr: God økologisk tilstand Fisk: Ukendt tilstand Kemi: God kemisk tilstand Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand
c00009	Egtved Å	Vandplanter: Ukendt tilstand Bentiske alger: Ukendt tilstand Smådyr: Høj økologisk tilstand Fisk: Ring økologisk tilstand Kemi: God kemisk tilstand Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand
o10416	Vejle Å	Vandplanter: Høj tilstand Bentiske alger: God tilstand Smådyr: God økologisk tilstand

		Fisk: Ukendt økologisk tilstand Kemi: God kemisk tilstand Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand
o8461_b	Vork Bæk	Vandplanter: Ukendt tilstand Bentiske alger: Ukendt tilstand Smådyr: God økologisk tilstand Fisk: Ukendt tilstand Kemi: God kemisk tilstand Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand
o8461_a	Vejle Å	Vandplanter: God økologisk tilstand Bentiske alger: Ukendt tilstand Smådyr: God økologisk tilstand Fisk: Ukendt tilstand Kemi: God kemisk tilstand Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand
o4973	Småkær Bæk	Vandplanter: Høj økologisk tilstand Bentiske alger: Moderat økologisk tilstand Smådyr: God økologisk tilstand Fisk: Dårlig økologisk tilstand Kemi: God kemisk tilstand Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand
o10418_a	Vejle Å	Vandplanter: Ukendt tilstand Bentiske alger: Ukendt tilstand Smådyr: God økologisk tilstand Fisk: Ukendt tilstand Kemi: God kemisk tilstand Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand
o5001	Kongskov Bæk	Vandplanter: Ukendt tilstand Bentiske alger: Ukendt tilstand Smådyr: Høj økologisk tilstand Fisk: Høj økologisk tilstand Kemi: God kemisk tilstand Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand
o10116	Kjeldkær Bæk	Vandplanter: Ukendt tilstand Bentiske alger: Ukendt tilstand Smådyr: God økologisk tilstand Fisk: Ukendt tilstand Kemi: God kemisk tilstand Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand

Kommunens vurdering

Smådyr (bentiske invertebrater)

Vandløbenes tilstand beregnes blandt andet med Dansk Vandløbsfauna indeks, DVFI, hvor miljøtilstanden beskrives på en skala fra 1-7, hvor 1 karakteriserer et manglende eller ensidigt dyreliv, som ofte indeholder et stort antal forureningstolerante arter. DVFI 7 beskriver modsat et vandløb, hvor tilstanden er af høj kvalitet, og i disse vandløb findes en fauna, der oftest er både arts- og individrig – og med en række af rentvandsarter.

Miljømålet for de målsatte vandområder som bliver berørt af klima-lavbundsprojektet, er fauna-klasse 5, svarende til god økologisk tilstand. Den aktuelle tilstand for de af projektet omfattede vandområder fremgår af Tabel 2. I samtlige vandområder hvor der projekteres tiltag i projektet, er tilstanden for smådyr enten god eller høj, og der er dermed målopfyldelse for kvalitetselementet i disse vandområder.

Smådyr er generelt afhængige af, at vandet er rent, og at vandløbet er fysisk varieret med gode iltforhold. I de vandløb hvor vandløbsbunden hæves, skabes en bedre kontakt mellem de vandløbsnære arealer og vandløbet, hvilket giver mulighed for udvikling af en mere varieret kantzone og dermed flere levesteder for smådyrene. Ved udlægning af sten, træ og grus, øges habitatdiversiteten i vandløben samtidig med at genniltningen øges, mens udlægning af større skjulesten giver varierende strømforhold. Generelt vurderes de mange naturforbedrende tiltag i projektet at øge den fysiske variation i vandløbene og genskabe de naturlige forhold med større habitatvariation og bedre iltforhold, hvilket vil gavne smådyrene og medvirke til at vandløbene fortsat kan leve op til målet om god økologisk tilstand.

Fisk

Ørredindekset anvendes primært til kvalitetsbestemmelse i type 1 vandløb, det vil sige i vandløb på op til to meters bredde, men kan også anvendes i større vandløb, hvor der er god strøm og groft substrat, og hvor ørred- og/eller lakseyngel forekommer. I type 2 vandløb som Vejle Å og Egtved Å vurderes tilstanden ud fra antallet af laksefiskeyngel pr. 100 m² vandløb.

Af fisk i projektområdet er der udover ørred og laks registreret ål som optræder på den danske rødliste samt bæklampret, som fremgår på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området "Egtved Ådal" og dermed er særligt beskyttet.

Den aktuelle tilstand for fisk i projektområdet, jf. vandområdeplan 2021-2027 II, fremgår af Tabel 2. Den økologiske tilstand er ukendt i de fleste vandområder indenfor projektområdet, bortset fra c00009, Egtved Å, hvor tilstanden er ringe, o4973, Småkær Bæk hvor tilstanden er dårlig og Kongskov Bæk hvor tilstanden er høj. I de øvrige vandområder med ukendt tilstand er der ikke foretaget fiskeundersøgelser, og tilstanden antages derfor af forsigtighedsprincip at være dårlig. Tiltag som udlægning af grus og hævnning af vandløbsbunden i vandområderne inden for projektområdet, er med til at skabe nye gydehabitater for ørreder og laks. Når bunden hæves, skabes en bedre kontakt mellem vandløbet og de vandløbsnære arealer, hvilket muliggør en udvikling af kantzonen, der kan give flere opvæksthabitater og skjul for fiskeyngel. Generelt vurderes de mange naturforbedrende tiltag i projektet at skabe markant bedre forhold for fisk, både indenfor projektområdet og opstrøms. Da projektet samtidig reducerer næringsstoftilførslen til nedstrømsliggende vandområder, forbedres forholdene for fisk også her. På baggrund af ovenstående og projektets naturforbedrende karakter, er det kommunens vurdering, at projektet vil bidrage positivt i forhold til, at vandområderne i projektområdet kan opnå eller bevare målopfyldelsen for kvalitetselementet fisk.

Vandplanter (makrofytter)

Forekomsten af vandplanter i vandløb bestemmes af mange forskellige forhold, men primært af lysforhold, næringstilførsel og vandløbsvedligeholdelse. Den økologiske tilstand for kvalitetselementet bestemmes ved transektundersøgelser. Tilstanden for vandplanter i vandområderne i projektområdet, jf. vandområdeplan 2021-2027 II, fremgår af Tabel 2. Tilstanden er kendt i vandområderne o10416 og o8461_a i Vejle Å med henholdsvis høj og god økologisk tilstand. For vandområde o4973, Småkær Bæk, er tilstanden høj. For de øvrige vandområder i projektområdet er tilstanden for vandplanter ukendt.

Etableringen af klima-lavbundsprojektet reducerer udvaskningen af næringsstoffer til vandløbet, til gavn for mindre næringstolerante vandplanter, som ofte vægter højere i vurderingen af plantesamfundets kvalitet. På de strækninger hvor vandløbsbunden hæves, skabes bedre lysforhold til udvikling af egentlige undervandsplanter og der bliver mulighed for udvikling af en kantzone med sumpvegetation. På baggrund af ovenstående og projektets naturforbedrende karakter, er det Vejle Kommunes vurdering, at projektet vil bidrage til, at vandløbene i projektområdet kan opnå eller bevare målopfyldelse for kvalitetselementet vandplanter.

Bentiske alger (fyto-benthos)

Bentiske alger, specifikt kiselalger, benyttes i vandløbsovervågningen som kvalitetselement til at beskrive de fysiske-kemiske forhold i vandløbet. Tilstanden for bentiske alger er kendt i vandområde o10416, Vejle Å og o4973, Småkær Bæk med henholdsvis god og moderat økologisk tilstand.

I rapport nr. 296⁴ om udvikling af biologisk indeks for bentiske alger (fyto-benthos) i danske vandløb, udarbejdet af DCE, har man i arbejdet med udviklingen af indekset analyseret resultaterne af et større antal DVAI-undersøgelser, testet korrelationen mellem sammensætningen af algesamfundene og forskellige miljøpåvirkninger.

Det fremgår af rapporten, at vandkemiske forhold, herunder især alkalinitet og orthophosphat ($\text{PO}_4\text{-P}$), er de mest betydende parametre for artssammensætningen af bentiske alger. Herudover beskriver rapporten, at algesammensætningen i danske vandløb ikke varierer med fysiske påvirkningsvariable, herunder vandløbets tværsnitsprofil og grødeskæringshyppighed.

Da etableringen af klima-lavbundsprojektet reducerer udvaskningen af næringsstoffer til vandmiljøet, som er den primære faktor der styrer artssammensætningen for bentiske alger, vurderes projektet at bidrage positivt til udviklingen i kvalitetselementet både indenfor projektområdet og i de nedstrøms vandområder.

Kemi og nationalt specifikke stoffer

Da projektet ikke omfatter nogen form for udledning, som kan medvirke til en belastning med miljøfarlige stoffer, og i øvrigt er af naturforbedrende karakter, vurderes tilstanden for kvalitetselementerne "kemi" og "nationalt specifikke stoffer" ikke at blive påvirket ved gennemførsel af projektet.

Samlet vurdering

Det er Vejle Kommunes vurdering, at projektet kan tillades uden at hindre målopfyldelse for vandområder både i og udenfor projektområdet eller at den nuværende tilstand forringes. Projektet forventes derimod at medvirke til at der kan opnås målopfyldelse for de biologiske kvalitetselementer

⁴ Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 296 <https://dce2.au.dk/pub/SR296.pdf>

i de berørte vandområder. Fiskeristyrelsen har i forbindelse med høringen af projektet, i samarbejde med biologiske rådgivere ved DTU aqua, anbefalet projektet, da det vurderes at forbedre forholdene for fisk og den øvrige fauna i området (se nedenstående høringssvar).

Høringssvar

Her ses indkomne høringssvar med kommunens bemærkninger tilføjet i kursiv. Høringssvarene er gengivet i hovedtræk og persondetaljer er udeladt. Vejle Kommune har forholdt sig til de emner som vurderes relevante for oplysning af sagen i forbindelse med nærværende tilladelse efter vandløbsloven.

- **Høringssvar fra lodsejer i projektområdet:**

I skrivelsen vi har modtaget den 1. april 2025 vedr. klima-lavbundsprojekt i Vejle Ådal nævnes bufferkapacitet i forbindelse med pludselige og store vandmængder – som en sikring af Vejle by.

Det er helt nyt for os at knytte klima-lavbundsprojektet op på en bufferkapacitet. Dette har aldrig været en del af projektet, og har ej heller været nævnt på møder eller forhandlinger med lodsejere. Vi opfatter dette som en helt ny tilføjelse til det oprindelige projekt, og hvis ådalen skal indeholde bufferzoner, kræver det en helt ny forhandling med lodsejerne.

Vi skal venligst bede om, at dette forhold uddybes og præciseres.

- Tak for jeres høringssvar.

Som det er anført i introduktionsbeskrivelsen, så er projektets primære formål at reducere udledningen af drivhusgasser fra de drænedede engjorder og tilstødende landbrugsarealer. Det sker ved at genskabe den naturlige hydrologi i ådalen gennem afbrydning af dræn, lukning af grøfter og genslyngning af Vejle Å med tilløb. Tillægsgevinsten ved disse tiltag er, at de også laver en naturlig forsinkelse af vandet i ådalen ved nedbørshændelser. En forsinkelse – der sammen med alle øvrige tiltag i oplandet til Vejle – bidrager til at mindske problemerne med oversvømmelser i Vejle By.

Hvis der på et senere tidspunkt bliver behov for at placere større mængder klimavand i ådalen ved Vingsted, er det naturligvis et nyt, separat projekt, som Vejle Kommune vil gå i dialog med områdets lodsejere omkring. Men det er der ikke planer om for nuværende.

- **Høringssvar fra Fiskeristyrelsen ved Bernt Paul Wind:**

Jeg har bedt vores biologiske rådgivere ved DTU Aqua i Silkeborg kigge på sagen og vi har følgende bemærkninger.

DTU Aqua har gennemgået det fremlagte høringsmateriale for realisering af et klima-lavbundsprojekt i Vejle Ådal i området ved Ravnning. Der er tale om et omfattende projekt, som i vid udstrækning medfører væsentlige direkte og indirekte forbedringer af områdets vandløb, herunder forbedringer til gavn for fiskebestandene.

På den baggrund kan vi anbefale projektets gennemførelse som beskrevet i høringsmaterialet.

- Vejle Kommune takker for høringssvaret og anbefalingen.
- **Høringssvar fra lodsejer i projektområdet:**
Simuleringerne, som er fremlagt i materialet ved forskellige vandstande, ser ud til at være fejlbehæftet. Her gør vi særligt opmærksom på simuleringen for jordstykkerne ved vores eng (matr. 53b, Søgård, Nørup) og naboens eng (matr. 54b, Søgård, Nørup). Ifølge forslaget vil man fylde grøften mellem de 2 engstykker op med jord. I midlertid ser det ud til i simuleringen, at der fortsat er vand i grøften. Der er altså ikke taget højde for at vandet ikke kan være i grøften og vil gå ud over markerne.

I forhold til engstykket ejet af naboen (25c, Søgård, Nørup) er det uklart i materialet, om der fortsat vil være afvanding væk fra stykket, så vandet kan ledes væk fra marken. I det tilfælde, at vandløbet vendes om og løber mod vest fremfor øst vil vandet ikke kunne væk fra vores engstykke og det vil dermed blive oversvømmet og umuligt at bruge som afgræsning for vores dyr.

Vi har indsigelse mod, at vandløbet ændres, at dræn og brønde knuses. Dette begrundes i at engarealerne oversvømmes i en sådan grad, at der ikke er samme mulighed for afgræsning.

- Tak for jeres høringssvar.

Afvanding

Vandløbet, der løber i skel på den vestlige og sydlige del af jeres matrikel (53b, Søgård, Nørup), får i dag vand fra store dele af den nordlige skrænt vest for jeres matrikel gennem vandløbet langs skræntfoden. Dette vand ledes efter projektet mod sin naturlige recipient i nabo-lavningen/dalen mod vest og skal således ikke længere passere forbi jeres matrikel. Vandløbet/grøften mellem nabomatriklen (54b, Søgård, Nørup) og jer lukkes med jord i terræn. Vores vurdering af den fremtidige afvanding på arealet fremgår af bilag 14, side 6 (sommersituation) og bilag 15, side 6 (vintersituation). Arealet bliver en smule vådere efter lukningen af grøften, hvilket kan ses som en øget udbredelse af afvandingsklassen "sump".

Det er teknisk meget tidskrævende at fylde alle grøfter op med jord i beregningsmodellen, hvorfor det er undladt på de mindre grøfter/vandløb - herunder jeres grøft/vandløb mod syd mod matrikel 54b, Søgård, Nørup. Derfor fremstår vandløbet som blå (frit vandspejl) på kortet. Det skal i virkeligheden fremstå som mørkegrøn med afvandingsklassen "sump". Konsekvensberegningen (på bilag 14 og 15) og dermed afvandingsklassen vurderes fortsat at være retvisende for arealerne omkring grøften/vandløbet mod syd.

Vandløbet, der løber langs jeres nordligste og østligste matrikelsskel langs vejen, bliver der ikke foretaget ændringer på. Det vil derfor fortsat lede vandet mod syd i sit nuværende forløb.

Arealet øst for vejen (matrikler 25c, 25e, Søgård, Nørup) fremstår i dag med åbent vandspejl, hvilket projektet ikke laver om på. De dræn, som i projektet er anført til at blive knust, er allerede ude af funktion. Rørføringen under Bindeballestien

forbliver ligeledes intakt, således af afvandingen under stien har samme kapacitet som i dag. Lukningen af det vestligste vandløb medfører også, at røret skal lede en betydelig mindre mængde vand end tilfældet er for nuværende.

Ådalen generelt

Hovedformålet med projektet er at sænke udledningen af klimagasser til atmosfæren, og det kan kun ske ved at genetablere den naturlige vandstand i engene gennem lukning af dræn og grøfter. Det vil naturligvis gøre nogle arealer mere våde og i perioder hindre afgræsningen i disse områder. Omvendt vil der stadig være mange høje arealer til rådighed i ådalen, hvor dyrene kan søge op i de allervådeste perioder. Resultatet bliver en ådal sammensat af mosaiknatur, hvor det veksler mellem vådt/tørt - høj/lav vegetation - lukket/lysåben natur. Alt sammen til gavn for den brede biodiversitet.

Klagevejledning

Klagevejledning efter vandløbsloven

Afgørelsen kan inden 4 uger efter offentliggørelse påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klageberettiget er:

- ansøger,
- enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- Danmarks Naturfredningsforening
- Danmarks Sportsfiskerforbund.
- Kystdirektoratet

Klagevejledning efter miljøvurderingsloven

Der kan klages over denne afgørelse inden 4 uger fra offentliggørelsen. Der kan kun klages over retlige spørgsmål

Klageberettiget er:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- kommunen
- miljøministeren
- enhver, der har en retlig interesse i sagens udfald
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen på betingelse af, at foreningen eller organisationen har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Eventuel klage efter **vandløbsloven eller miljøvurderingsloven** skal være skriftlig og skal indsendes direkte til Miljø- og Fødevarerklagenævnet via klageportalen på www.borger.dk eller www.virk.dk inden klagefristens udløb.

Medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet har en klage opsættende virkning. Hvis der er klaget, må tilladelsen således ikke udnyttes.

Offentliggørelse af afgørelserne

Tilladelsen offentliggøres på Vejle Kommunes hjemmeside (www.vejle.dk/afgoelser). Klagefristen udløber 6. august 2025.

Gebyr for klagesagsbehandling efter vandløbsloven og miljøvurderingsloven

For behandling af klagen, der indbringes for Miljø- og Fødevareklagenævnet skal du betale et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Gebyret betales via klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på nævnets hjemmeside. Nævnet vil ikke påbegynde klagebehandlingen, før gebyret er modtaget.

Domstolene

Hvis kommunens afgørelse ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen fra Miljø- og Fødevareklagenævnet foreligger.

For afgørelser efter **Vandløbsloven** gælder ingen frist for sagsanlæggelse.

I øvrigt

Hvis du har spørgsmål til tilladelsen, er du velkommen til at kontakte Team Vandmiljø på mail vandmiljo@vejle.dk eller telefon 20 52 39 93.

Venlig hilsen

Jane Stevnsgaard Rasmussen

Kopi til:

Lodsejere

DN: dn@dn.dk

DN Vejle-afdeling: dnvejle-sager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund: post@sportsfiskerforbundet.dk

Fiskeristyrelsen: bpwi@fiskeristyrelsen.dk

Museerne: Museerne@vejle.dk

Vejle sportsfiskerforening: vsf@vsf-vejle.dk

Bilag til denne tilladelse kan ses her:

https://kortservice2.vejle.dk/kort/resources/Doklink/Klimalavbundsprojekt_Ravning/